

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Колективна монографія

Частина 2

За редакцією
Непочатенко О. О.

Умань
Видавель «Сочінський М. М.»
2016

УДК (477)
ББК 65.9(4Укр)32
С69

*Друкується за рішенням еченої ради
Уманського національного університету садівництва
(протокол №2 від 26 листопада 2015 року)*

Рецензенти:
доктор економічних наук, професор Шурик М. В.;
доктор економічних наук, професор Жудро М. К.;
доктор економічних наук, професор Нестерчук Ю. О.

С69 в 2 ч. Ч. 2 / під ред. д.е.н., професора О. О. Непочагенко. – Умань : Видавель
«Сочінський М. М.», 2016. – 216 с.

ISBN 978-966-304-137-7
ISBN 978-966-304-139-1 (Ч. 2)

У монографії викладені результати досліджень сучасних проблем розвитку економіки України. Висвітлені соціально-економічні аспекти функціонування економіки. Розглянуто роль та місце фінансової та податкової політики у забезпеченні постульованого розвитку економічної системи. Досліджено вплив інноваційної та інвестиційної політики на формування конкурентоспроможного виробництва продукції. Значну увагу приділено теоретичним та практичним аспектам розвитку підприємницької діяльності як основи успішного функціонування економіки країни.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

УДК (477)
ББК 65.9(4Укр)32

ISBN 978-966-304-137-7
ISBN 978-966-304-139-1 (Ч. 2)

© Уманський національний
університет садівництва, 2016

ЗМІСТ

3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ СТАБІЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ

- 3.5. Проблеми страхового ринку України в сучасних умовах
зниження ділової активності (Конєва Т.А., доцент;
Супрун А.В., Чорноморський державний університет імені Петра
Могили)..... 9
- 3.6. Фінансово-економічна сутність капіталу страхових компаній
(Ромашенко О.В., аспірант, Київський національний економічний
університет ім.Вадима Гетьмана)..... 15
- 3.7. Аналіз видатків з Державного бюджету України на соціальний
захист та соціальне забезпечення населення як передумова
стабільного функціонування економіки країни (Лобачева І.Ф.,
к.пед.н., доцент; Безносюк В.П., Вінницький торговельно-
економічний інститут Київського національного торговельно-
економічного університету)..... 22
- 3.8. Шляхи реформування місцевих бюджетів у контексті соціально-
економічного розвитку регіонів (Мельник К.М., к.е.н, доцент;
Мидинська В.О., Уманський національний університет садівництва).. 28
- 3.9. Реформування системи соціального страхування в Україні в
умовах фінансово-економічної кризи (Бондаренко Н.В. к.е.н., доцент;
Булах В.В., Уманський національний університет садівництва)..... 36
- 3.10. Вдосконалення сучасних механізмів соціально-пенсійного
забезпечення в Україні (Боровик П.М., к.е.н, доцент; Щербина Н.С.,
Вишньовська М.В., Уманський національний університет садівництва) 42

3.11. Приватна власність та фіскальна держава: податок на багатство (Свердан М.М., к.е.н., доцент, Університет економіки та права «КРОК»).....	48
3.12. Світовий досвід мінімізації податкових ризиків (Барабаш Л.В., к.е.н., старший викладач; Ремех Т.В., Уманський національний університет садівництва).....	65
3.13. Торговельно-митна діяльність Гетьманської України в середині XVIII – першій половині XVIII ст. (Фіщик Л.А., к.і.н., Уманський національний університет садівництва).....	74
3.14. Основні напрямки формування стабільної фінансової системи країни. Аналіз причинно-наслідкових зв'язків ліквідованих банків України (Швель В.С.; Петрушко Я.Р., Львівський національний університет імені Івана Франка).....	80
3.15. Банківське кредитування населення України в умовах високої волатильності ринків (Котенко У.М., ст. викладач, Київський національний торговельно-економічний університет).....	88
3.16. Фінансова стійкість комерційного банку та механізм її забезпечення (Мельник К.М., к.е.н., доцент; Безжорновий К.В., Уманський національний університет садівництва).....	95
3.17. Проблеми становлення та розвитку депозитної політики комерційного банку (Бондаренко Н.В. к.е.н., доцент; Мироненко Н.Ю., Уманський національний університет садівництва)	100
3.18. Проблеми іпотечного кредитування в Україні в посткризовий період (Мельник К.М., к.е.н., доцент; Засць О.В., Уманський національний університет садівництва).....	106

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДІПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

4.1. Аналіз особливостей методики визначення економічної ефективності впровадження нового обладнання в гірничодобувній галузі (Адлер О.О., к.т.н., доцент; Тарасюк Н.М., к.е.н., ст. викладач; Безсмертна О.В., к.е.н., ст. викладач, Вінницький національний технічний університет).....	112
4.2. Методика аналізу ефективності управління оборотними активами на підприємстві (Костялан О.О., Чорноморський державний університет імені Петра Могили).....	117
4.3. Фактори впливу на розвиток підприємств готельного господарства України (Мустаца І.В., к.е.н., Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету).....	124
4.4. Порівняльний аналіз розрахунку ймовірності банкрутства підприємства за різними методиками (Киш Л.М., к.е.н., доцент; Сторожук О.Л., Вінницький національний аграрний університет).....	131
4.5. Критерії ефективності контейнерної транспортної системи (Андриєнко М.М., доцент, Національний авіаційний університет).....	137
4.6. Особливості розвитку фінансово-промислових груп в Україні (Кавецька І.І., Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ).....	144
4.7. Управління фінансовими ресурсами як складова діяльності підприємства (Беліська С.М., к.е.н., доцент; Батуріна О.І., Чорноморський державний університет ім. П. Могили).....	149
4.8. Перспективи застосування методу «таргет костіні» в управлінні витратами суб'єктів господарювання (Пономарьова Н.А., к.е.н., доцент; Кальчук О.Т., Хмельницький національний університет).....	156

ПЕРЕДМОВА

- 4.9. Місце внутрішнього аудиту в системі економічної безпеки підприємства (Олійник С.О., к.е.н., доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України)..... 169
- 4.10. Удосконалення аудиту розрахунків з оплати праці (Знамеровська Т.М., Одеський державний аграрний університет)..... 173
- 4.11. Аналіз дебіторської заборгованості і шляхи її удосконалення (Пеняк Ю.С., к.е.н., доцент, Золотарьова О.О., Харківський аграрний університет ім. В.В. Докучаєва)..... 182
- 4.12. Роль електронної торгівлі у розвитку малого та середнього бізнесу України (Конєва Т.А., к.е.н., доцент; Андрєєв О.В.; Жукова В.Є., Чорноморський державний університет імені Петра Могили)..... 188
- 4.13. Управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах (Миронюк В.Г.; Юрченко Г.Г., Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ)..... 195
- 4.14. Особливості соціально-психологічних методів управління на підприємстві (Лозовський О.М., к.е.н., доцент; Матійчук Д.В., Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ)..... 200
- 4.15. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства (на прикладі ПАТ «Яготинський маслозавод») (Норд Г.Л., к.е.н., професор; Свіртун Ю.П., Чорноморський державний університет імені Петра Могили)..... 208
- 169 *Шановні друзі, Уманський національний університет садівництва родюєє традицію друку колективних монографій, присвячених актуальним питанням розвитку економіки України та окремих її сфер. Дякуємо за співпрацю усім авторам даної наукової праці та бажаємо подальших творчих успіхів на науковій ниві!*
- Сучасний розвиток економіки України відбувається в складних умовах світової глобалізації, коли вигиняна економіка все більше інтегрується у світові господарські процеси. Український вибір на користь Європейської співдружності підтвердив необхідність побудови глибокої та ефективності економічної системи, що дає змогу найбільш повно використати переваги інтеграційних процесів та мінімізувати негативні їх наслідки для вітчизняних яктоваровиробників так і споживачів. Тому метою нашої монографії є дослідження стану та перспектив розвитку економіки України з теоретичної та практичної точки зору.
- Трансформаційні процеси, що відбуваються в українській економіці на сучасному етапі розвитку потребують науково-методологічного обґрунтування, яке дає змогу виявити взаємозв'язки інституційного розвитку та економічного зростання, зрозуміти логіку сучасних процесів в економіці країни, виявити її основні тренди розвитку та базові елементи, що на неї чинять найбільший вплив. Саме наявність цілісної та стрункої теорії, яка пояснює сучасні процеси розвитку дає змогу на основі дослідження інституційної динаміки та управління нею прогнозувати та регулювати економічний розвиток та економічне зростання з врахуванням соціально-економічних, організаційних, фінансових, інноваційних, технологічних та інших чинників. Саме у першому розділі «Теоретико-методологічні аспекти забезпечення розвитку економіки України» нами зосереджена увага на теоретико-методологічному забезпеченні тих процесів, що відбуваються в економічній системі країни.
- Будь-які зміни, що відбуваються у економіці країни перш за все повинні бути направлені на підвищення добробуту населення та поліпшення соціально-економічних умов в країні. Тому інтеграційні процеси слід проводити з врахуванням потенційних зароз, які можуть негативним чином вплинути на зайнятість, соціальний захист та рівень доходів населення України. Саме на вирішення даних проблем направлені дослідження розділу «Соціально-економічні чинники функціонування національної економіки».

В результаті отримаємо оптимальну структуру, яка дозволить покращити всі показники ефективності використання оборотних активів.
На сьомому етапі аналізуємо тип управління оборотними активами. В економічній літературі виділяються три типи політики управління оборотними активами: агресивну, консервативну і помірковану табл. 1.

Три типи політики управління оборотними активами
Таблиця 1

Показники	Агресивна політика	Поміркована політика	Консервативна політика
Питома вага оборотних активів в майні, %	≥ 50%	40-50%	≤ 40%
Період одного обороту, днів	≥ 90 днів	60-90 днів	≤ 60 днів
Рентабельність оборотних активів	Низька	Середня	Висока

Для цього потрібно проаналізувати отримані результати за показниками наведеними вище, а саме: питома вага оборотних активів у майні; рентабельність активів; рентабельність оборотності оборотних активів (оборот); тривалість одного обороту (днів)¹⁹⁴.

Таким чином, можна зробити висновок, що підвищення ефективності управління оборотних активів набуває все більшого значення. Адаже, від ефективності управління залежить: безперервність процесу виробництва; швидкість оборотності оборотних активів; ліквідність і рентабельність оборотних активів; здатність підприємства мінімізувати ризики і втрати, які пов'язані з процесом створення і використання оборотних активів.

Саме тому для аналізу управління оборотними активами доцільно використовувати комплексний підхід, який включає: дослідження обсягу й структури оборотних активів; оцінку ліквідності й оборотності оборотних активів; аналіз рентабельності; визначення джерел фінансування оборотних активів, оптимальної структури й типу управління оборотними активами.

4.3. Фактори впливу на розвиток підприємств готельного господарства України

Тенденції розвитку економічної ситуації в Україні характеризуються високим динамізмом, активізацією структурних зрушень на користь сфери послуг, загостренням конкурентної боротьби між підприємствами готельного господарства. З метою створення високоприбуткової туристичної галузі

низьку документів, зокрема Закон України «Про туризм» в 1995 р., прийнято значним поштовхом для розвитку вищезазначеної галузі.¹⁹⁵

Який став значним поштовхом для розвитку вищезазначеної галузі.¹⁹⁵
з метою створення належних умов для реалізації державної політики в галузі розвитку розроблено Концепцію Державної пільгової соціальної програми туризму в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011-2022 розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури, розв'язку. Метою Програми є розвиток спортивної та туристичної інфраструктури, створення умов для отримання права на проведення в Україні зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор 2022 року. Важливе місце у вищезазначених нормативних актах належить підприємствам готельного господарства як засобу розміщення туристів.¹⁹⁶

За даними Всесвітньої ради подорожей та туризму (WTTC), у сучасній світовій економіці туризм відіграє все більш помітну роль, а сучасна туристична індустрія у міжнародній господарській системі посідає провідні позиції: на неї припадає близько 10% світового ВВП, близько 30% світових торговельних послугами, 7% загального обсягу світових інвестицій, 11% світових операційних витрат. За останні 16 років доходи від міжнародного туризму зростають в середньому на 9% в рік. У понад 40 країнах світу туристична індустрія виступає основним джерелом надходжень до національного бюджету.¹⁹⁷

Проблемою розвитку сфери гостинності та забезпеченість місцями розміщення туристичної галузі займається багато науковців, серед них: Бойко М.Г., Чугаєв А.О., Гладуляк Ю.В., Євдокименко Є.І., Верета С.Г., Рикунцова О.М., Жаворонкова О.Р., Шекі П.Г., Міхаліна Д.М., Горіна Г.О., Колодимо Д.М. та багато інших, що свідчить про актуальність статті. Однак проблема визначення факторів впливу на розвиток підприємств готельного господарства не була детально розглянута, що і визначило основний напрямок дослідження.

Протягом 2012 р. в Україні введено в експлуатацію 56 підприємств готельного господарства, таким чином номерний фонд готелів у цьому році склав 79833 номерів різного типу. Кількість підприємств готельного господарства з 2001 року відносно 2012 року збільшилась на 391 підприємство. Найбільша кількість готелів – 189 з номерним фондом розміром у 11942 одиниць – розміщено в Київській області та 125 готелів з номерним фондом у 7523 одиниць – в АР Крим. Однак з 2013 року по 2014 роки спостерігається значне зменшення кількості засобів розміщення туристів, так у 2014 році згідно

¹⁹⁵ Про туризм: Закон України: станом на 18.11.2003 // Відомості Верховної Ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.konkord.com.ua.

¹⁹⁶ Концепція Державної пільгової соціальної програми розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури, створення умов для отримання права на проведення в Україні зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор 2022 року // Відомості Верховної Ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakonrada.gov.ua/cgi-bin/laws/laws.pl.pl>.

¹⁹⁷ Звіт Всесвітньої туристичної організації. Туристичні прибутки за регіонами світу. Прогноз розвитку візного туризму до 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.compt@UNWTO.org>.

даних державної статистики даний показник зменшився на 28,7%, або 2,695 тис. без врахування тимчасово окупованих територій України¹⁹⁸.

Такі не втішені дані свідчать про необхідність пошуків підвищення інвестиційної привабливості підприємств готельного господарства України, з метою вирішення даного завдання визначимо домінуючі фактори впливу на розвиток готельного бізнесу. З метою розв'язання проблем, які пов'язані з інвестиційними потоками у відтворення основних засобів підприємств готельного господарства, нами визначено зовнішні фактори.

За змістом їх можна класифікувати на політично-правові, економічні, технологічні, міжнародні та екологічні фактори (рис. 1).

До політично-правових факторів, які впливають на реальні інвестиції підприємств готельного господарства, належить рівень державної підтримки розвитку підприємницької діяльності. Російський науковець А.В. Попов вважає, що для країн, які розвиваються, найбільшими труднощами є не нестача капіталу, недостатність природних ресурсів чи низький рівень техніко-технологічного ноу-хау, а відсутність атмосфери традицій і політичної системи, що сприяють розвитку підприємницької діяльності¹⁹⁹.

Последуючи економічні, організаційні, правові та інші методи, держава здатна стимулювати підприємницьку діяльність у будь-якій галузі господарства. Всі методи державного впливу можна об'єднати у взаємопов'язані групи: непрямі методи фінансового і грошово-кредитного регулювання (податкова та амортизаційна політика); пряме державне регулювання (розподіл державних інвестицій, субсидій, дотацій тощо); методи регулювання матеріальних потоків і виробничої діяльності (ліцензування, сертифікація діяльності).

А.О. Чулаєв, Ю.В. Гладуцький зазначали, що в умовах гострої нестачі ресурсів, необхідних для розбудови та модернізації підприємств готельного господарства країни, саме через використання дивних інструментів податкового регулювання можна досягнути підвищення зацікавленості потенційних інвесторів і зростання ділової активності в цій галузі²⁰⁰.

У той же час в інших країнах СНД стягнення готельного збору практично не здійснюється. В Казахстані, Вірменії та інших державах колишнього СРСР такі місцеві збори не встановлені; в республіках Білорусь та Молдова, Литва готельні збори справляють у розмірі 5% з доходу від основного виду діяльності готельних господарств (плати за проживання)²⁰¹. Одразу після відміни

¹⁹⁸ Статистичний щорічник України за 2014 р. / Державний комітет статистики України. - К., 2014. - С. 88-91.

¹⁹⁹ Попов А.В. Социальный потенциал производств и эволюция менеджмента в США / А.В. Попов // Вестник Московского ун-та. - 1987. - №6. - С.53-60.

²⁰⁰ Чулаєв А.О. Податкове регулювання розвитку готельного господарства України / А.О. Чулаєв, Ю.В. Гладуцький // Наук. вісник Національного університету ДПС України (економіка і право). - 2009. - №4 (47). - С.113-120.

²⁰¹ Евдокименко Н.И. О гостиничном сборе / Н.И. Евдокименко // Гостиничный бизнес. - 2000. - № 2. - С. 58.

готельного збору в Україні з 1 січня 2004 р. бізнес відповів на податкові ініціативи влади будівництвом десятків нових готелів в усіх регіонах країни²⁰².

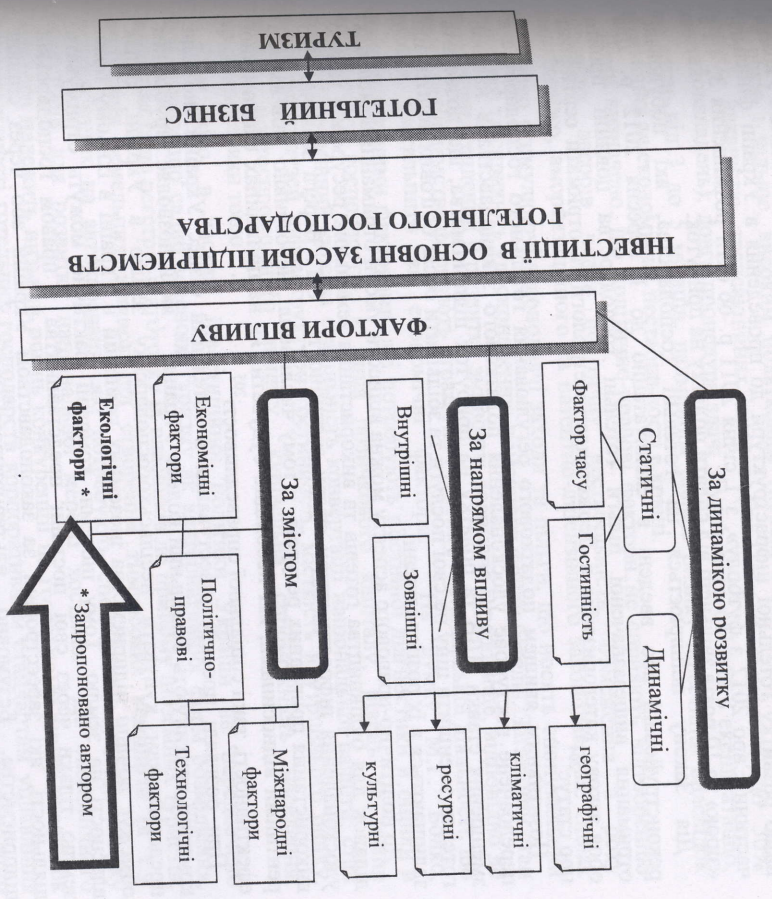

Рис.1. Класифікація факторів впливу на інвестиції у підприємства готельного господарства*

* Запропоновано автором

Однак Податковим кодексом України було введено туристичний збір, розміри якого, згідно з статтею 268, становлять 0,5-1% від вартості готельного номеру або іншого місця розміщення. Ставку збору встановлюють сільські,

²⁰² Князжанський В. Микола Евдокименко: готелям потрібні справжні факти // День. - 2007. - №222. - С.4.

селенці та міські ради народних депутатів. Даний збір повинні платити всі туристи, які зуляинились в організованих місцях відпочинку.²⁰³

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо розвитку готельної інфраструктури до проведення в Україні фінальної частини Євро 2012 з футболу», з 1 січня 2011 р. об'єкти розміщення 3, 4 і 5 «зрок» на 10 років звільнені від сплати податку на прибуток.

Для Закону поширюється на готельні господарства, які побудовані, реконструйовані або введені в експлуатацію до 1 вересня 2012 р. Для отримання вищезазначеної пільги готельні господарства повинні пройти обов'язкову категоризацію в Держстандартиметрології та отримати сертифікат про статус.²⁰⁴

Позитивним явищем податкового регулювання готельного господарства є зменшення ставки ПДВ та податку на прибуток підприємства, що дозволять захищатися в їх розпорядженні.

До політично-правового аспекту можна віднести умови отримання земельних ділянок для будівництва готелів та використання земельних ресурсів з метою удосконалення інфраструктури сфери гостинності. С.Г. Верета зазначає, що використання природних ресурсів, у тому числі землі, нерозривно пов'язане з рентабельністю, так і соціальної справедливості як на принципах економічної При розгляді проекту інвестування в готельний бізнес України іноземні компанії критикують Земельний кодекс України²⁰⁶, який дозволяє зарубіжним підприємствам купувати неєвропейського походження землі в Україні, однак обмежує дочірні підприємства іноземних компаній в Україні, однак власності на землю. Тому іноземні компанії фактично можуть отримувати землю тільки через свої постійні представництва з правом господарської діяльності, які зареєстровані за законодавством України або через спільні підприємства. Безумовно, альтернативою купівлі земельної ділянки є одержання права оренди землі. Однак Земельний кодекс встановлює максимальний термін оренди землі в Україні 50 років, що, у свою чергу, не може задовольнити рішуче налаштованого інвестора.

Крім того, будівництво нових готелів в Україні ускладнюється тривалою процедурою отримання земельних ділянок під будівництво (що призводить до більш активного розвитку торговельно-комерційних установ і комплексів, оскільки термін окупності інвестицій в такі об'єкти є коротшим, в той час коли

²⁰³ Податковий кодекс України: станом на 2.12.2010 р. №2755-VI.

²⁰⁴ Правила обов'язкової сертифікації послуг по тимчасовому розміщенню (проживанню): наказ Державного комітету по стандартизації, метрології та сертифікації України від 17.06.2010 №238.

²⁰⁵ Верета С.Г. Концептуальні основи розвитку метрології учасця землі в умовах економіки нового типу / С.Г. Верета // Міжнародний бухгалтерський учет. – 2011. – №43 (193). – С.15-21.

²⁰⁶ Земельний кодекс України: за станом на 25.10.2001 р. №27-68-III. – Електронний ресурс. – Режим доступу: www.zkcoln.gov.ua.

термін окупності готелів та туристичних об'єктів часто перевищує 10-15 років); необхідністю отримання надмірної кількості дозволів та значними бюрократичними процедурами (що збільшує термін лише відкриття готелю до 2-5 років і більше, високим податковим тиском на підприємства готельної сфери); наявністю транзакційних витрат (які інколи складають до 50% капіталовкладень); довга процедура здачі збудованого об'єкта в експлуатацію, що сягає від 3 до 5 місяців, надмірним рівнем ризику інвестицій внаслідок політичної та економічної нестабільності в країні.

Нами визначено, що політично-правові фактори не сприяють відтворенню основних засобів через політичну нестабільність, обмеження з боку податкового, амортизаційного та патентно-ліцензійного законодавства. Однак відмічено стимулюючі законодавчі заходи та пільги, що носять спонукальний характер та сприяють удосконаленню номерного фонду готелів. Зазальний стан економіки, тенденції її розвитку змінюють зовнішніє середовище, відповідно до якого підприємства формують стратегію і тактику господарської діяльності, що можна узагальнити як економічні фактори. На думку М.Г. Бойко, найважливішими факторами, які потребують постійної діагностики й оцінки в готельному господарстві, є: ціна позичкового капіталу, рівень та темпи інфляції, обмінний курс та стабільність конвертації національної валюти, стан розвитку галузей інфраструктури гостинності, місткість внутрішнього ринку, рівень платоспроможного попиту, купівельна спроможність населення, кредитні ставки тощо.²⁰⁷

Крім того, в частині інвестиційної політики України не передбачено інвентаризацію сядиб зеленого туризму як альтернативних форм розміщення, внесення їх до реєстру, підготовку їх власників до прийому іноземних туристів, виділення земельних ділянок під створення тимчасових кемпінгів (в т.ч. розрахованих на автокаравани, які потребують специфічних умов), пошуку інвесторів для розвитку національної мережі готелів. До економічного фактора належить низький рівень конкуренції на готельному ринку внаслідок невідповідності готельних господарств корпоративним стандартам управління якістю готельних послуг. Проблема сертифікації та відповідності міжнародним стандартам готельної індустрії підприємств готельного господарства носить загальнодержавний характер і потребує якнайшвидшого розв'язання на шляху до євроінтеграції.

О.М. Рикунова та О.Р. Жаворонкова зазначили, що в умовах виникнення ринкових відносин в Україні сертифікація є засобом захисту споживачів туристичних та готельних послуг від неясного обслуговування, яке їм пропонують; захист здоров'я мешканця; підтвердження представлених показників якості туристичного обслуговування; формування сприятливої соціальної, правової й економічної сфери для інтенсивного розвитку

²⁰⁷ Бойко М.Г. Фактори ефективного розвитку підприємництва у сфері готельного господарства України / М.Г. Бойко // Науковий вісник Полтавського університету економіки та кооперативів України. – 2001. – № 4. – С. 84-88.

туристичного і готельного бізнесу; розробка засобів державної підтримки туризму, як важливого сектора економіки²⁰⁸.

Певні кроки з боку України щодо удосконалення організації готельного бізнесу уже зроблені з прийняттям Державним комітетом стандартизації, метрології і сертифікації України «Правил обов'язкової сертифікації готельних послуг»²⁰⁹. Однак формально в Україні діє адаптована до європейської класифікація готелів. Насправді ж методологія оцінки в кожному випадку своїх готелів, а також рівень підготовки персоналу. У кожному регіоні є свій центр стандартизації і сертифікації, крім того, в частині нормативно-правового забезпечення та державного регулювання не передбачено створення закладів розміщення (хостелів, малих та міні-готелів, апартаментів), якості їхніх послуг. Тому законодавці України розробили єдині вимоги щодо стандартизації і сертифікації готельних господарств.

Отриманий готельним господарством сертифікат повинен відповідати вимогам ДСТУ 3957 «Система сертифікації УкрСЕПРО»²¹⁰. Також до підприємств готельного господарства застосовують вимоги ДСТУ 4269 «Послуги туристичні. Класифікація готелів»²¹¹. Нами визначено, що більшість готелів потребує реконструкції номерного фонду, відсутні сучасні засоби зв'язку та комунікації, конференц-зали з відповідною аудіовізуальною технікою та технічними засобами для синхронного перекладу. До технологічних факторів слід віднести виникнення потреб у створенні або модернізації інфраструктури, впровадження інновацій під час надходження або експлуатації основних засобів готельним підприємством. Такі науковці, як М.Г. Бойко та П.Г. Шекю, досліджуючи інноваційний господарський механізм, зазначають, що управління зростанням, особливо при випереджаючому регулюванні інноваційної діяльності на макро- і макрорівнях²¹². Д.М. Михаліна стверджує, що без інноваційної діяльності сучасне туристичне підприємство не може існувати, лише виробнича діяльність в умовах високої конкуренції на ринку туристичних послуг в змозі призвести до банкрутства господарюючих суб'єктів уже протягом 3-5 років²¹³.

До міжнародного фактора належить вплив міжнародних процесів і подій, які впливають на готельне господарство, серед них основними є: укладені угоди

²⁰⁸ Рыкунова О.М. Стандартизация и сертификация качества услуг в гостиничном хозяйстве / О.М. Рыкунова, О.Р. Жаворонкова // Культура народов Причерноморья. – 2009. – №161. – С.43.
²⁰⁹ Правила обов'язкової сертифікації послуг по тинячовому розміщенню (проектировано): наказ Державного комітету по стандартизації, метрології та сертифікації України від 17.06.2010 №238.
²¹⁰ ДСТУ 3957 «Система сертифікації УкрСЕПРО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakonrada.gov.ua.
²¹¹ ДСТУ 4269 «Послуги туристичні. Класифікація готелів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakonrada.gov.ua.
²¹² Шекю П.Г. Инновационный механизм / П.Г. Шекю // Проблемы теории и практики управления. – 1999. – №2. – С.71–76.
²¹³ Михаліна Д.М. Экономика предпринимательского туризма: учебн. пос. / Д.М. Михаліна. – Челябинск: ЮрГТУ, 2008. – С.350.

міжрядового та міжвідомчого характеру, договірно-правова база зовнішніх відносин, співпраця в галузі індустрії гостинності, впровадження досвіду розвинених країн щодо стимулювання її розвитку.

Поширеним способом інтеграції підприємств готельного господарства України у міжнародний простір є розвиток франчайзингових відносин як ефективної форми інтеграційних зв'язків, нової якості ринку й організаційних структур. Готелі об'єднуються в ланцюги на певних правових та економічних умовах із збереженням господарської самостійності.

Управління готелями через створення готельних мереж досить поширене за кордоном і характеризується динамічним розвитком. Найбільша мережа готелів у різних країнах світу належить «Vass Hotels & Resorts», який має готелі у 100 країнах світу²¹⁴. Виділений нами екологічний фактор є елементом стабільного розвитку готельного господарства. Ставка на інвестиції в науково-технічний прогрес без урахування екологічних наслідків може призвести до порушення глобальної системи саморегуляції людського середовища, тим самим поставивши суспільство на край екологічної катастрофи²¹⁵.

Результати проведеного дослідження дали змогу стверджувати, що одним із шляхів забезпечення екологічної безпеки суспільства при будівництві, реконструкції чи модернізації основних засобів готельних господарств є уявлення нооферного мислення як системної світоглядної основи стійкого розвитку, що передбачає гармонійну взаємодію людини і природи, екологізацію соціально-економічних процесів.

Рупійною силою ефективності господарської діяльності для підприємств готельного господарства є, перелісім, конкуренція між готельними підприємствами, оскільки саме вона спонукає підприємства здійснювати прискорену амортизацію основних засобів з метою накопичення фінансових ресурсів для наступного інвестування коштів у придбання більш новітнього, прогресивного устаткування, впровадження нових технологій та іншого поліпшення основних засобів. Крім того готельний бізнес на сучасному етапі розвитку перебуває під впливом визначених нами факторів.

4.4. Порівняльний аналіз розрахунку ймовірності банкрутства підприємства за різними методами

Актуальність вибраної теми обумовлена тим, що до недавнього часу для більшості суб'єктів господарювання процеси банкрутства були маловідомі. Лише в період реформування економіки відчутними стали такі економічні явища, як нерентабельність, неплатоспроможність підприємств. Характерними ознаками фінансової кризи підприємства є скорочення попиту на його

²¹⁴ Горіна Г.О. Готельні консорціуми як альтернативна готельна мережа / Г.О. Горіна // Торги і ринок України. – 2009. – №7. – С.162–167.
²¹⁵ Колотило Д.М. Екологія і економіка. навч. пос. / Д.М. Колотило. – К.: КНЕУ, 1999. – 368 с.